

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Prokázání předání předmětu půjčky věřitelem prohlášením dlužníka ve smlouvě

Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku spis. zn. 33 Cdo 2547/2011, ze dne 21. 6. 2012, uzavřel, že jestliže smlouva o půjčce obsahuje prohlášení dlužníka, že převzetí půjčky od věřitele potvrzuje svým podpisem na smlouvě, odporuje pravidlům logického myšlení uvěřit bez dalšího obraně dlužníka, že předmět půjčky od věřitele nepřevzal, resp. dovozovat, že smlouva o půjčce opatřená ověřenými podpisy účastníků není dostačujícím důkazem pro prokázání opaku. Účastníkům občanskoprávních smluvních vztahů by mělo být naopak umožněno spolehnout se na to, že zcela zřejmý obsah jejich smluvních ujednání nemůže být vyvrácen na základě jeho pouhého popření ze strany účastníka, který nechce nést následky porušení povinnosti ze smluvního vztahu (resp. nechce být nositelem povinností založených smluvním vztahem).

Skutkový základ sporného případu

Žalobce se po žalovaném domáhal zaplacení 300.000,- Kč s příslušenstvím z titulu vrácení půjčky. Soud prvního stupně žalobě vyhověl. Naproti tomu odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu o zaplacení 300.000,- Kč s příslušenstvím zamítl. Zatímco soud prvního stupně uvěřil žalobci, že žalovanému půjčil na základě smlouvy o půjčce uzavřené dne 1. 8. 2008 a opatřené ověřenými podpisy účastníků částku 300.000,- Kč, odvolací soud uvěřil obranné verzi žalovaného, že si od žalobce peníze nepůjčil, resp. dospěl k závěru, že žalobce v řízení neprokázal, že částku 300.000,- Kč žalovanému jako půjčku předal. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání k Nejvyššímu soudu ČR.

Dovolání

Žalobce - dovolatel nesouhlasil se závěrem odvolacího soudu, že v řízení nebylo prokázáno, že žalovanému podle smlouvy o půjčce předal finanční obnos 300.000,- Kč. Nesprávnou shledal úvahu, že písemností obsahující smlouvu o půjčce nelze předání půjčky prokázat. Je přesvědčen, že odvolací soud pochybil při výkladu smlouvy o půjčce. Pominul totiž, že tato smlouva byla sice sepsána již 1. 8. 2008, nicméně obsahuje ujednání, že účinnosti nabude teprve podpisem účastníků. Smlouva byla podepsána 4. 8. 2008, kdy došlo k předání peněz. Žalobce je přesvědčen, že písemností, která obsahuje smlouvu o půjčce s prohlášením dlužníka o převzetí půjčky a je opatřena úředně ověřenými podpisy obou smluvních stran, dostatečně prokázal, že půjčka byla realizována. Připomíná, že žalovaný v průběhu řízení přiznal, že mu částku 300.000,- Kč dluží. Jeho tvrzení, že tento dluh nevznikl ze smlouvy o půjčce, nýbrž že jde o neuhrazenou kupní cenu za nemovitost, kterou od něho koupil, nekoresponduje s obsahem kupní smlouvy; z ní je totiž zcela zřejmé, že kupní cena činila 210.000,- Kč.

Právní úprava reálného kontraktu a posouzení případu

Podle ust. § 657 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, smlouvou o půjčce přenechává věřitel dlužníkovi věci určené podle druhu, zejména peníze, a dlužník se zavazuje vrátit po uplynutí dohodnuté doby věci stejného druhu. Smlouva o půjčce je smlouvou reálnou, což znamená, že nevzniká pouhou dohodou stran (účinným přijetím návrhu na uzavření

smlouvy), ale až skutečným odevzdáním (slovy zákona "přenecháním") předmětu půjčky dlužníkovi.

Pro právní závěr, zda byla mezi účastníky platně uzavřena smlouva o půjčce, bylo podstatné zjištění, zda došlo k faktickému předání předmětu půjčky.

Odvolací soud vyšel správně z předpokladu, že břemeno tvrzení nese v případě sporu o vrácení půjčky věřitel, na kterém je, aby prokázal, že k uzavření smlouvy o půjčce došlo, že dlužníkovi předmět půjčky odevzdal a že dlužník předmět půjčky řádně a včas nevrátil.

Žalovaný uzavření smlouvy o půjčce a faktické předání a převzetí jejího předmětu (částky 300.000,- Kč) popřel. Odvolací soud neuvěřil tvrzení žalobce, že žalovanému dne 4. 8. 2008 (ve svém domě bez přítomnosti dalších osob) předal jako půjčku finanční obnos 300.000,- Kč. Konstatoval, že z textu smlouvy o půjčce, kterou účastníci opatřili svými úředně ověřenými podpisy, se podává, že k odevzdání předmětu půjčky mělo dojít v den, kdy byla smlouva sepsána (tj. 1. 8. 2008), žalobce však vypověděl, že peníze žalovanému předal dne 4. 8. 2008. Písemnost obsahující text smlouvy o půjčce tudíž nepodporuje tvrzení žalobce, že žalovanému částku 300.000,- Kč půjčil (mezi sepisem smlouvy a žalobcem tvrzeným předáním peněz je totiž několikadenní prodleva), a protože žalobce žádné další důkazy dokládající předání peněz nepředložil, neunesl břemeno důkazní a nemohl být ve sporu o vrácení půjčky úspěšný.

S tímto závěrem odvolacího soudu však není možné podle Nejvyššího soudu ČR bez dalšího souhlasit, neboť lze přisvědčit žalobci, že písemnost datovaná dne 1. 8. 2008 (smlouva o půjčce) jeho tvrzení o převzetí půjčky žalovaným podporuje.

Verdikt NS ČR

V článku III. smlouvy o půjčce datované dne 1. 8. 2008 je uvedeno, že tato smlouva nabývá účinnosti dnem jejího podpisu oběma účastníky; z ověřovacích doložek pro legalizaci vyplývá, že oba účastníci smlouvu (sepsanou dne 1. 8. 2008) podepsali na Magistrátu města Ostrava dne 4. 8. 2008. Z článku II. smlouvy se podává, že věřitel (žalobce) „poskytne dlužníkovi (žalovanému) předmět půjčky okamžikem podpisu této smlouvy“ a dlužník svým podpisem smlouvy „potvrzuje, že předmět půjčky převzal“. Již z uvedeného je zřejmé, že údaj uváděný žalobcem, že žalovanému peníze předal dne 4. 8. 2008, se obsahu písemné smlouvy o půjčce neprotiví. Jinak řečeno, jestliže žalobce vypověděl, že částku 300.000,- Kč žalovanému předal dne 4. 8. 2008 a smlouva byla účastníky téhož dne podepsána, podporuje listina obsahující text smlouvy o půjčce žalobcovu tvrzení. Z textu smlouvy totiž jednoznačně vyplývá, že smluvní strany se dohodly, že předmět půjčky (finanční obnos 300.000,- Kč) věřitel dlužníkovi nepředá již při sepisu smlouvy, nýbrž teprve po jejím podpisu, tj. v momentě, kdy se smlouva stane účinnou. To, že smlouva o půjčce byla účastníky podepsána dne 4. 8. 2008, je doloženo ověřovací doložkou. Nelze přitom přehlížet, že smlouva obsahuje prohlášení žalovaného, že převzetí půjčky od žalobce potvrzuje svým podpisem na smlouvě; o pravosti podpisů smluvních stran na smlouvě není namístě pochybovat, neboť byly úředně ověřeny. Skutečnost, že žalovaný smlouvu o půjčce dne 4. 8. 2008 podepsal, svědčí pro závěr, že předmět půjčky od žalobce převzal. Pokud by totiž předmět půjčky od žalobce neobdržel, bylo by zcela nelogické, aby podepsal smlouvu obsahující jeho prohlášení o převzetí peněz. Účastníci smlouvy o půjčce uzavřeli v rámci smluvní volnosti, kdy jim text smluvního ujednání musel být v době jejího podpisu znám; smlouvu jako projev své pravé a svobodné vůle následně po sepisu opatřili ověřenými podpisy. Za daného skutkového stavu věci odporuje pravidlům logického myšlení uvěřit bez dalšího obraně žalovaného, že předmět půjčky od žalobce nepřevzal, resp. dovozovat, že smlouva o půjčce opatřená ověřenými podpisy účastníků není dostačujícím důkazem pro prokázání opaku. Účastníkům občanskoprávních smluvních vztahů by mělo být naopak umožněno spolehnout se na to, že zcela zřejmý obsah jejich smluvních ujednání nemůže být vyvrácen na základě jeho pouhého popření ze strany účastníka, který nechce nést následky porušení povinnosti ze smluvního vztahu (resp. nechce být nositelem

povinností založených smluvním vztahem).

Protože se žalobci podařilo zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí (odvolacího soudu), NS ČR jako dovolacímu soudu nezbylo než přezkoumávaný rozsudek odvolacího soudu zrušit a věc vrátit odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Adolf Maulwurf

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)